

1. Yleistä
2. Yhdistystoiminta
 - 2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut
 - 2.2 Yhdistyksen kokoukset
 - 2.3 Hallitus
 - 2.4 Toimisto ja henkilöstö
 - 2.5 Talous ja varainhankinta
3. Kustannustoiminta ja myynti
 - 3.1 Kustannustoiminta
 - 3.2 Myynti- ja välitystoiminta
 - 3.3 Tähdet ja avaruus
 - 3.4 Kuva-arkisto
4. Koulutus- ja valistustoiminta
 - 4.1 Planetaario
 - 4.2 Kurssit
 - 4.3 Esitelmät
 - 4.4 Kirjasto
 - 4.5 Tähtitorni ja tähtinäytökset
 - 4.6 Yleisötahtumat
 - 4.7 IYA 2009
 - 4.8 Ursan koulupalvelu
 - 4.9 Tiedotus
5. Nuorisotoiminta
 - 5.1 Tähtikerho ja harrastusryhmät
 - 5.2 Leirit ja retket
 - 5.3 Nuorisotoimikunta
6. Harrastustoiminta
 - 6.1 Jaostot
 - 6.2 Stella Arcti -palkinto
 - 6.3 Cygnus
 - 6.4 Ursa Minor
 - 6.5 Aikuisten kerho
 - 6.6 Tähtikallion havaintokeskus
 - 6.7 Havaintotorniverkko
7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin
 - 7.1 Tähtiyhdistykset
 - 7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät
 - 7.3 Kansainväliset yhteydet

1. Yleistä

Tähtitieteellinen yhdistys Ursa ry:n tarkoituksena on tarjota jäsenilleen ja yleisölle selkeä ja nykyaikainen käsitys maailmankaikkeudesta sekä edistää tähtitieteen ja lähialojen harrastusta, kouluopetusta ja aikuiskasvatusta.

Vuonna 2008 keskitytään Ursan yhteisöllisen luonteen kehittämiseen ja jäsenille tarjottavaan toimintaan. Perustetaan näistä asioista vastaamaan jäsensihteerin toimi.

2. Yhdistystoiminta

2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut

Ursan jäsenmäärä on yli 13 000 henkeä, ja määrä kasvaa hitaasti.

Jäsenmaksut ovat vuonna 2008:

alle 18-vuotiaat 29 €,

18 vuotta täyttäneet 37 €,

perhejäsenet 13 €,

yhteisöt 37 €,

kannatusjäsenet 70 €.

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Ursan sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa. Kokouksien yhteydessä järjestetään kuukausiesitelmä.

2.3 Hallitus

Ursan hallitus kokoontuu noin kuusi kertaa. Säännöllisten kokousten ohella hallitus järjestää tarvittaessa ylimääräisiä suunnittelutilaisuuksia. Hallituksen toiminnassa korostuu sen valvontatehtävä ja strateginen ohjaus. Vastuu asioiden valmistelusta jaetaan toimihenkilöille sekä työryhmille.

2.4 Toimisto ja henkilöstö

Ursan vakituisen kokopäiväisen henkilöstön määrä on seitsemän henkeä. Esimiehenä toimii toimitusjohtaja. Perustetaan jäsensihteerin puoliaikainen toimi vuonna 2008. Henkilöstön työtehtäviä ja työnjakoa kehitetään tarvittaessa. Siviilipalvelusmiehiä ja osa-aikaista henkilökuntaa käytetään tarvittaessa.

Ursan toimisto ja kirjasto sijaitsevat osoitteessa Raatimiehenkatu 3 A 2, 00140 Hki, Tähdet ja avaruus-lehden toimitus sijaitsee osoitteessa Humalistonkatu 1, 00250 Hki, Ursan kerhotilat ovat osoitteessa Castreninkatu 8, 00530 Hki.

Toimistolle haetaan sopivampia toimitiloja

2.5 Talous ja varainhankinta

Ursan talous pohjautuu lähinnä jäsenmaksuihin sekä kustannus- ja välitystoiminnan tuottoihin. Lisärahoitusta saadakse Ursan anoo apurahoja ja avustuksia, erityisesti erikoisprojekteihin ja -hankintoihin. Suurimmat menoerät koostuvat jäsenlehden ja kirjojen painatuskuluista, palkoista ja toimitilojen vuokrista.

3. Kustannustoiminta ja myynti

3.1 Kustannustoiminta

Ursan julkaisemat tähtitieteeseen, muihin luonnontieteisiin sekä tähtiharrastukseen liittyvät kirjat ovat merkittävä ja näkyvä osa Ursaa. Ursa jatkaa kustannustoimintaa.

3.2 Myynti- ja välitystoiminta

Tuotevalikoimassa ovat kirjojen lisäksi lehtitilaukset, julisteet ja tähtikartat. Omien kustanteiden ohella myös ulkomaisten tuotteiden välitystä jatketaan. Osa välitystuotteista on jatkuvasti myynnissä, osa hankitaan yhteistilauksina.

Ursa myy tuotteitaan pääasiassa postitse. Käteismyyntiä on toimistossa ja tähtitornilla sekä yhdistyksen tapahtumissa ja messuilla. Merkittävin ulkopuolinen myyntikanava ovat kirjakaupat. Huomattava osa Ursan kustantamista kirjoista myydään niiden kautta. Ursan jäsenet saavat Ursan kirjat jäsenhintaan myös pienkustantajien Kolmen sepän kirjakaupasta Helsingin keskustasta.

Ursa tarjoaa harrastajille kohtuullisen valikoiman kaukoputkia ja kiikareita. Painopiste on edullisissa, mutta hyvälaatuisissa havaintovälineissä.

3.3 Tähdet ja avaruus

Tähdet ja avaruus on Ursan jäsenlehti. Lehden ilmestymistiheyttä nostetaan yhdellä eli lehti ilmestyy vuoden 2008 aikana kahdeksan kertaa. Lehden sivumäärä pysyy ennallaan (76 sivua). Lehti kuuluu yhdistyksen vuosijäsenten jäsenetuihin. Lehden voi myös tilata liittymättä yhdistyksen jäseneksi, jolloin tilausmaksu on 40 euroa. Lehden toimituksessa työskentelee täyspäiväisesti päätoimittaja ja toimittaja. Toimituksen työvoimaresursseja lisätään palkkaamalla osa-aikainen toimitussihteeri tai toimittaja (tai vastaava freelance-työvoima). Lehti järjestää vuonna 2008 kaksi lukijamatkaa ulkomaille.

3.4 Kuva-arkisto

Kuva-arkisto tukee Ursan omaa julkaisutoimintaa ja tiedevalistusta. Lisäksi kuva-arkisto vuokraa kuvia tiedotusvälineille. Arkiston kuvissa pääpaino on kotimaisten kuvaajien korkealaatuisissa taivaanilmiöiden kuvissa. Kuvien välitystä digitaalisessa muodossa Kuvaario Oy:n kautta jatketaan.

4. Koulutus- ja valistustoiminta

4.1 Planetaario

Ursan planetaario on puhallettava kangaskupu, jonka sisälle heijastetaan tähtitaivas. Planetaarionäytöksiä pidetään pääasiassa pääkaupunkiseudun kouluissa ja päiväkodeissa sekä erilaisten yleisötapahtumien yhteydessä. Starlab-planetaariota vuokrataan kouluille edullisesti ja opettajia koulutetaan planetaarion itsenäiseen käyttöön.

Vuonna 2007 kokeiluna alkanutta kuukausittaista planetaarioesitystä yleisölle jatketaan yleisotsikon Tähtitaivas planetaariossa alla. Ursan kuukausittaiset planetaarioesitykset korvaavat kuukausiesitelmät.

4.2 Kurssit

Ursa järjestää vuoden aikana noin 10 kurssia. Vakiintuneet tähtitaivas- ja kaukoputkikurssit muodostavat kurssitarjonnan rungon. Niiden ohella pidetään tarvittaessa muita kursseja, jollaisia muut koulutusorganisaatiot eivät järjestä. Kursseja järjestetään myös tilauksesta.

4.3 Esitelmät

Ursa järjestää keväällä esitelmän kerran kuukaudessa. Syyskaudella siirrytään tiiviiseen neljästä viiteen viikkosta kestäväan viikkoluentojen sarjaan. Perinteiset kuukausittaiset esitelmät loppuvat. Mikäli mahdollista myös kevään esitelmät toteutetaan näin. Esitelmäsarjat järjestetään Tieteiden talolla tai suurempia tiloja tarvittaessa muualla Helsingissä. Lisäksi esitelmää järjestetään Tähtipäivien ja muiden yleisötapahtumien yhteydessä. Yhteistyötä Ok-opintokeskuksen kanssa jatketaan edelleen.

Esitelmien tarkoitus on kansantajuistaa tähtitiedettä, fysiikkaa ja muita lähitieteitä. Esitelmäsarjojen aihevalinnassa kiinnitetään huomiota sen ajankohtaisuuteen tiedemaailmassa ja julkisuudessa.

Suositaan nuorempia tutkijoita esitelmöitsijöiden valinnassa, mutta yritetään kiinnittää yksi luento sarjaa kohden valmiiksi jo hyvin tunnetulle luennoitsijalle.

4.4 Kirjasto

Kirjastossa on luettavissa useita tähtitieteellisiä lehtiä pohjoismaista, muualta Euroopasta, Yhdysvalloista, Kanadasta ja Australiasta. Myös kotimaisten tähtiharrastusyhdistysten lehdet ovat luettavissa. Lainattavissa on suuri määrä tähtitieteen erilaisia osa-alueita ja lähitieteitä käsitteleviä kirjoja, diasarjoja, video- ja äänikasetteja sekä cd- ja dvd-levyjä. Joidenkin tallenteiden käytössä on tekijänoikeuksista johtuvia rajoituksia. Jatketaan omien esitelmien äänitysten digitointia.

Vuoden alussa noin 7100 nimikkeestä suunnilleen 5700 on lainattavissa. Vuoden aikana hankittaneen noin sata nimikettä. Jäsenten toiveet hankittavista teoksista otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Lehtiä ja kausijulkaisuja sidotetaan vuoden aikana. Jäsenistölle välitetään lainoja myös postitse. Kirjasto on avoinna maanantaisin ja torstaisin kello 16-20 heinäkuuta lukuun ottamatta. Kirjastosta voi lainata julkaisuja myös toimiston aukioloaikoina. Muiden tieteellisten ja kunnallisten kirjastojen kanssa tehdään yhteistyötä. Ursa on Suomen kirjastoseuran jäsen.

4.5 Tähtitorni ja tähtinäytökset

Riittävien avustusten varmistuttua tähtitornin julkisivu voidaan saneerata Museoviraston neuvojen avulla. Työhön ryhdytään heti säiden salliessa. Keskustellaan kaupungin kanssa voiko tornin ympäristöä ehottaa jo ennen kuin Kaivopuiston remontti etenee mäen päälle.

Tähtinäytöksiä järjestetään 15.1.–15.3. ja 15.10.–15.12. klo 19–21 tiistaista sunnuntaihin. Aurinkonäytöksiä järjestetään 15.3.–15.6. sekä 1.8.–30.9. sunnuntaisin klo 13–15. Lisäksi näytöksiä järjestetään erilaisten yleisötapauhtumien yhteydessä. Koululais- ja muut ryhmät voivat myös tilata yksityisnäytöksiä. Kaikki näytökset järjestetään vain selkeällä säällä. Ursan jäsenillä on näytöksiin vapaa pääsy.

Näytännöt pidetään harrastajavoimin. Näyttjäryhmä kokoontuu vuoden aikana vähintään kaksi kertaa ja kehittää näytöksiensä sisältöä. Tornin teknisestä ylläpidosta vastaa torninhoitaja.

4.6 IYA 2009

Ursa koordinoi kansainvälisen tähtitieteen vuoden 2009 järjestelyjä. Vuoden 2008 aikana valmistellaan tulevia valtakunnallisia ja kansainvälisiä päätapahtumia sekä kerätään rahoitusta mahdollisimman monien ajatusten toteuttamiseksi. Pienemmät tapahtumat ovat paikallisten tähtiyhdistysten aktiivisuuden varassa.

4.7 Yleisötapauhtumat

Tähtipäivät on tarkoitus järjestää yhteistyössä jonkin paikallisyhdistyksen kanssa.

Syksyllä Ursa osallistuu eurooppalaiseen tähtiharrastuspäivään ja valtakunnallinen tähtiharrastusviikko nivotaan sen yhteyteen. Ursa osallistuu myös ulkopuolisten järjestäjien tapahtumiin, messuille ja näyttelyihin. Toimistolla järjestetään perinteiset joulumyyjäiset.

4.8 Ursan koulupalvelu

Kouluille ja päiväkodeille lainataan materiaalipaketteja, jotka sisältävät kirjoja, tähtikarttoja, dioja ja muuta opetusmateriaalia. Lainattavissa on myös kaukoputkia. Ursasta noudettaessa pakettien ja kaukoputkien lainaaminen on ilmaista, postilainoista veloitetaan posti- ja käsittelykulut.

Ursalla on myös lainattavissa oleva tähtitiedenäyttely, joka valottaa alan kehitysaskelia, aurinkokunnan mittasuhteita ja tähtitaivaan näennäistä liikettä. Näyttelyä lainataan kirjastoille, kouluille ja muille julkisille yhteisöille. Näyttelyesineiden lainaaminen on ilmaista, postilainoista veloitetaan lähetyskulut.

Koulupalveluun kuuluva materiaali siirretään soveltuvin osin myös suoraan verkosta ladattavaksi. Samalla esitysmateriaaleja päivitetään.

4.9 Tiedotus

Ursan toiminnasta ja tähtitaivaan tapahtumista tiedotetaan Tähdet ja avaruus -lehdessä, www-sivuilla ja sähköpostilistoilla. Lisäksi tarpeen mukaan lähetetään lehdistötiedotteita. Yleisön ja tiedotusvälineiden taivaanilmiöitä koskeviin tiedusteluihin vastataan puhelimitse ja sähköpostitse. Verkkosivuja kehitetään jäsenistöä ja yleisöä paremmin palveleviksi.

5. Nuorisotoiminta

5.1 Tähtikerho ja harrastusryhmät

Nuorisotoiminnassa pyritään tukemaan lasten ja nuorten kiinnostusta luonnontieteisiin ja erityisesti tähtitieteeseen. Lasten ja nuorten tähtikerhon sekä harrastajien ryhmät kokoontuvat pääsääntöisesti kerran viikossa. Tähtikerhossa on viisi ryhmää, nuorimmat kerholaiset ovat leikki-ikäisiä, mutta suurin osa on koululaisia. Nuorten havaintoryhmä Kissansilmä kokoontuu pääsääntöisesti pari kertaa kuussa pääkaupunkiseudulla havainnoimaan taivasta jossain mahdollisimman pimeässä paikassa sekä järjestää havaintotapahtumia erikoisten taivaanilmiöiden sattuessa kohdalle (pimennykset yms.).

Kerhojen jatkuvuus turvataan huolehtimalla riittävästä vetäjämäärästä. Kerhotilojen varusteluun kiinnitetään huomiota.

Nuorisotoiminnan käytössä on omat kerhotilat osoitteessa Castreninkatu 8, 00530 Helsinki. Kerhojen ja harrastusryhmien kokoontumisen lisäksi tiloissa on mahdollista rakentaa kaukoputkia.

5.2 Leirit ja retket

Kesällä järjestetään koululaisille viikon mittainen Tähtileiri ja hiihtolomalla 3–4 vuorokauden mittainen talvileiri, jos leireille saadaan riittävästi vetäjiä. Leirien teemat liittyvät tähtiharrastukseen ja luonnontieteisiin. Artjärven havaintokeskuksen käyttöä nuorisotoiminnassa mietitään.

5.3 Nuorisotoimikunta

Nuorisotoimikunta Orion on kerho-ohjaajien ryhmä, joka suunnittelee ja järjestää Ursan nuorisotoimintaa. Ryhmä kokoontuu kerran kuussa.

Nuorisotoiminnan ohjaajien ensiapu- ja ohjaajakoulutusta täydennetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on mm. kaikilta ohjaajilta EA1 -ensiapukurssin suorittaminen.

6. Harrastustoiminta

6.1 Jaostot

Ursan 13 jaostoa ja kaksi harrastusryhmää organisoivat alansa havainto- ja harrastustoimintaa sekä opastavat alaansa liittyvissä kysymyksissä. Jaostot tiedottavat toiminnastaan ja havainnoistaan enimmäkseen Ursa Minor -lehdessä, verkkosivuilla ja sähköpostilistoillaan. Tähtihäly-järjestelmällä tiedotetaan matkapuhelimiin taivaalla näkyvistä odottamattomista ja lyhytkestoisista ilmiöistä.

Jaostot kokoontuvat ja esittelevät toimintaansa Cygnus-kesätapahtumassa, Tähtipäivillä sekä omissa erikoistapahtumissaan. Jaostojen toimintaa kehittää ja koordinoi nelihenkinen toimikunta, jonka jäsenistä puolet vaihdetaan vuosittain. Jaostojen tarkemmat toimintasuunnitelmat ovat liitteessä 1.

6.2 Stella Arcti -palkinto

Ursa palkitsee ansioituneita tähtiharrastajia Stella Arcti -palkinnolla. Palkitsemisen perusteena voi olla merkittävä havainto tai ansiokas havainto- tai harrastustoiminta. Palkintoa ollaan jaettu vuodesta 1988 lähtien.

6.3 Cygnus

Cygnus 2008 -kesätapahtuma järjestetään heinä–elokuussa. Nelipäiväinen tapahtuma kokoaa Ursan harrastusjaostot suunnittelemaan yhteistä toimintaa ja raportoimaan kuluneen kauden havainnoista. Cygnus-tapahtuma on järjestetty säännöllisesti vuodesta 1987.

6.4 Ursa Minor

Ursa Minor -lehden ilmestymistiheys on kuusi numeroa vuodessa.

Lehdessä julkaistaan jaostotoimikunnan, jaostojen aktiivien (esim. vetäjät ja apuvetäjät) sekä päätoimittajan harkinnan mukaan satunnaisten avustajien toimittamaa aineistoa. Lehden taitosta, painatuksesta ja postituksesta vastaa päätoimittaja.

Ursa Minor on yhdistyksen jäsenten tilattavissa yhdistyksen vuotuisessa talousarviossa hyväksytyyn hintaan.

Lehden kehittämistä jatketaan vuoden 2008 aikana.

6.5 Aikuisten kerho

Aikuisten kerho kokoontuu kesäkuukausia lukuun ottamatta tavallisesti kahden viikon välein. Kokoontumisissa keskustellaan erilaisista ajankohtaisista tähtiharrastajaa kiinnostavista aiheista joko kutsutun asiantuntijan johdolla tai kerholaisten omien alustusten pohjalta. Vierailukäyntejä pyritään tekemään 1–2 kertaa sekä kevät- että syyskaudella.

6.6 Tähtikallion havaintokeskus

Havaintokeskuksen toinen rakennusvaihe on valmistunut. Kevään 2008 aikana valmistuvat mm. puuvaja ja grillikatot. Keskuksen käyttöaste pyritään säilyttämään korkeana.

Keskuksessa järjestetään jo vakiintuneita tapahtumia, joihin kuuluvat jaostotapaamiset ja muutamat muut Ursan tapahtumat, paikallisten tähtiyhdistysten kokoontumiset ja Artjärven aktiivien tapaamiset. Keskuksen vuokrausta ulkopuolisille kehitetään ja se on mukana useissa Päijät-Hämeen alueen tapahtumissa. Tiloissa järjestetään myös tähtinäytöksiä yhteistyössä lähiseudun koulujen ja oppilaitosten kanssa.

6.7 Havaintotorniverkko

Havaintotorniverkko on yhdistysten ja yksityisten tähtitornien yhteydenpitofoorumi, jossa seurataan tähtitornihankkeiden edistymistä ja välitetään tietotaitoa hankkeiden toteuttamiseen. Verkosto välittää tietoa myös tutkimuksellisista havainto-ohjelmista ja järjestää havaintokoulutusta. Verkosto kokoontuu valtakunnallisissa harrastustapahtumissa ja sillä on oma sähköpostilista.

7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin

7.1 Tähtiyhdistykset

Suomessa on noin 40 tähtitieteellistä yhdistystä ja kerhoa. Yhteyksiä muihin tähtiyhdistyksiin ylläpidetään. Ursa ylläpitää Suomen tähtiyhdistysten yhteystietokantaa internetissä. Suomen aktiivisia tähtiyhdistyksiä tuetaan lähettämällä niille uutuuskirjoja sekä Tähdet ja avaruus- ja Ursa Minor -lehteä. Lisäksi niille tarjotaan maksuttomia Internet-palveluita Ursan palvelimesta. Tähtiyhdistykset voivat ilmoittaa maksutta toiminnastaan Ursan Tähdet ja avaruus -lehdessä. Ursa koordinoi tähtiyhdistysten yhteisiä tapahtumia, kuten Tähtiharrastusviikkoa ja Tähtipäiviä.

Yhdistysseminaari järjestetään jälleen alkuvuodesta 11.-13.1.2008 Artjärvellä

7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät

Ursa tekee yhteistyötä yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa; Ursa on Tieteellisten seurain valtuuskunnan aktiivinen jäsen. Esitelmiä ja kursseja järjestetään Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa. Lisäksi Ursa on Suomen kustannusyhdistyksen, Suomen Tiedekustantajien sekä Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton jäsen. Ursa on myös Suomen tähtitieteilijäseuran kannatusjäsen.

7.3 Kansainväliset yhteydet

Kansainvälisiä yhteyksiä pyritään ylläpitämään ja kehittämään. Suuri osa yhteistyöstä tapahtuu havaintojaostojen kautta. Yhteydenpito muodostuu henkilökohtaisista kontakteista sekä aineistojen ja julkaisujen vaihdosta. Ursa tai sen toimihenkilöt ovat mukana mm. seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä: Nordic Planetary Association, International Planetarium Society, The British Interplanetary Society, The British Astronomical Association, The Association of Lunar and Planetary Observers, The Royal Astronomical Society of Canada -Kingston Centre, The International Occultation Timing Association ja European Association for Astronomy Education (EAAE). Toimihenkilöt osallistuvat tarvittaessa järjestöjen kokouksiin. Myös Ursan kirjastolla on laajat kansainväliset yhteydet, vaihtojulkaisuja on noin 20.

i. Liite 1. Jaostojen toimintasuunnitelmat vuodelle 2008